

**Мисията на богомилството във връзка с мисията на славянството
по най-новите изследвания, Боян Боев
подбрани откъси от книгата, издадена през 1937 година**

ХИЛЯДОГОДИШНИНАТА НА БОГОМИЛСТВОТО

Една светла дата!

Години минават, излизат се една след друга, но светлината, която излиза от богомилството, все още блести през вековете и буди у нас възторг, благоговение и подтик за светъл подвиг!

Една красива страница от българската история – една от най-светлите страници в досегашната ни история!

Гонени, преследвани, очернявани, охулвани, измъчвани, те възкръсват от историята тъй лъчезарни, с ореола на чистотата и идеализма, с авторитета на велики гении, чертаещи дълбоки бразди в мировата история.

Напълно предани на един велик идеал от общочовешки характер, те не трепваха пред опасност, пред никакви преследвания, винаги смели, решителни, безстрашни. Мъчнотиите не сломиха полета на тяхната мисъл, не строшиха крилата на тяхното вдъхновение!

Отде у тях този несломим дух, несъкрушимата им енергия, отде иде огънят в словото им, светлината, която грее в техните очи?

– От една велика идея, която е озарила съзнанието им – идея за пътя, по който се чертаят светли бъднини за човечеството;

– от едно дълбоко разбиране за нуждите на епохата и за законите, по които се развива човечеството.

И както казва д-р Михаил Геновски, нима би могло едно движение на невежи да прескочи границите на толкоз много държави и да тласне окования в Европа човешки дух към борба за освобождение?

Днес, хиляда години от раждането на богомилството, с радост констатираме, че името на богомилството е пак издигнато високо в съзнателните умове, защото учените го туриха отново на висотата, която му подобава!

Кое повдига един народ, кое му дава цена? Нали това, що е родил неговият гений в наука, философия, религия, изкуство и пр.? Ето защо, богомилството е едно от красивите цветя на българския, славянския и общочовешкия гений, защото богомилството не е едно движение с чисто национален, затворен характер. Родено и откърмено в България, то прекрачва границите ѝ и става общочовешко! Па и по самия си характер това движение е общочовешко, понеже то надраства ограничените рамки на тесноразбрения шовинизъм и национализъм.

Величието на богомилството е в неговата общочовешка идея!

Величието на богомилството е, че то е изпреварило с векове нивото на своите съвременници. И то толкоз ги е изпреварило, че даже и досега далеч не е приложено онова, което богомилите са възвестили в най-тъмната епоха на европейската история, когато цяла Европа е потъвала в голям мрак и невежество! Но важното е, че колкото повече време минава, толкоз незрелото човешко съзнание почва по-правилно да разбира и преценява богомилските идеи. Раждането на това първо духовно славянско движение показва, че в славянството съществуват предразположения към възвишен идеен живот и дълбоки мистични заложи. Ще пожелаем те да разцъфтят във всичката си красота и да дадат изобилен плод!

Разпространение на богомилството

...Богомилството се е появило в България между 927 и 940 година.

Значи, в най-тъмната част на средните векове (10 век), когато в цяла Европа човешката личност е била подтисната, богомилите са издигнали факела на едно учение за премахване на неправдите, за издигането на потъпканата човешка личност и нареждане на човешкия живот на разумни основи...

Това движение е тясно свързано с българската история, понеже то е траело в България цели пет века (10-14 век). То се е разпространило между бедни и богати, селяни и висши кръгове, мъже и жени.

Възникналото в България движение бързо се разпространява и в другите страни на Балканския полуостров: във Византия, Сърбия, Босна, Далмация и после преминава и по-далеч: в Италия, Франция, Германия, Англия, Испания, Русия, Чехия и пр. Навсякъде то занася лъчите на новите идеи.

Богомилите в различните страни се наричали с разни имена: богомили, катарии, патарени, албигойци, българи, бугри и пр. ...Богомилството, дето и да прониквало, считало за център на движението България, и оттам получавало упътвания и осветления. От България отивали пратеници във всички страни, дето имало богомилско движение, за да подкрепят и просветляват...

...Богомилското движение раздвижва широките народни маси, буди, съживява, просвещава, внася борчески дух, подем, идеен живот...

...В историята виждаме, че всяко ново движение, всяка нова идея среща противодействието на реакцията. В 1211 година се свиква в България първият събор против богомилите – носители на новите идеи. След туй се свикват още два събора. Богомилите се преследват, затварят, клеветят, охуват, изтезават. Най-идейните, най-будните хора в България, борците за нов живот, работещи за нова култура на общочовешко братство, борците против войната, против всяко насилие, борците за свободната човешка мисъл, изпълнени със симпатии към страдащите и угнетените, тия, които с най-голямо самоотричане пръскаха светлината на новите идеи в България и чужбина, бяха избивани, прашани на кладата, изгонвани.

Именно избиването и изгонването на богомилите е една от важните причини за падането на България под турско робство. Законите на природата са неизменни! Всеки, който ги наруши, понася последствията! Всеки народ, който наруши известни природни закони, в края на краищата пожънва отрицателни резултати и отива към своя упадък и самоунищожение. Това е изтъкнал с много исторически примери и Морис Метерлинк в “Мъдрост и съдба”. Първият закон гласи: Всеки народ, общество, раса и пр., който върши неправди, насилия и пр., като магнит привлича към себе си силите на разрушението и ще мине през катастрофи или даже ще бъде пометен. Вторият закон гласи: Опълчването против една божествена вълна, против хората, които носят новото, води със себе си и своите последствия. Защото това, новото, е, което носи живота, прогреса, светлината, всички опреснителни сили, подмладяването! В историята има примери, които показват как действат тия два закона...

Ново отношение към богомилството

...И всички досегашни източници за богомилството бяха повечето от противници, поради което по-рано царуваше едно съвсем криво схващане за него... Но откак обективната историческа наука се зае с изследването на богомилството, дойде се до съвсем друго заключение. Сведенията, които ни дават историците за богомилите, трябва да ни изпълнят с уважение и благоговение към това учение. И интересно е, че всички модерни изследователи на богомилството, безразлично кой мироглед застъпват – от окултисти, вегетарианци и пр. до социалисти и материалисти – всички с най-голямо уважение говорят за богомилското движение и го издигат като най-светла точка в българската история.

Всемирното братство. Трите клона

...Има една велика наука за живата природа, която изучава по-дълбоките закони на битието. Тя е обширна. Името ѝ не важи. Можем да я наречем, както искаме: божествена наука, жива наука и пр. Окултната наука е само част от нея. Ако искаме да имаме знание, трябва да знаем нейната област на изследване, законите, които тя изучава. Те водят към висш съзнателен живот. Великите гении на човечеството, които са ръководили последното, са запознати с тия закони. Това са великите души, цветът на човечеството. Идеята за слугуване на другите, на Цялото, прониква техния живот.

Съществува в света братство на великите гении на човечеството, на Великите души, които вследствие на дълга еволюция в сегашната и миналите вселени, са достигнали до най-голямо развитие на любовта, мъдростта, знанието, силата, благородството, закона за жертвата, самоотричането. Именно това е тъй нареченото Всемирно Братство. То съществува от паметивека. То ръководи процесите на цялата природа, то стои зад всички явления в природата. Същевременно то ръководи процесите на нашата планета – Земята, еволюцията на минералите, растенията, животните и специално развитието на човечеството.

Основният принцип на това велико Братство е помагане на по-малките в техния еволюционен път. Следи от тяхната дейност се намират във всички епохи на историята... Съзнанието им е проникнато от милосърдие, благородство и себеотрицание! Тяхната помощ не е кратковременна. Те работят по планове, за чието реализиране се изискват милиони години. И едничкото, което ги подтиква към този вид дейност, е съзнанието за възвишените сили, дремещи във всяка душа. Вдъхновява ги прозрението за красотата на бъдната картина на пробудената човешка душа! Красотата на далечния идеал влива нови сили в тях. Съзнанието им е най-близко до това на художника, който е радостен и вдъхновен от видението за онова, което ще се изяви в художественото произведение! Любовта към всичко живо дава крила на дейността им.

Всички на земята, които работят в хармония с техните стремежи, които работят за повдигане на другите, подтиквани единствено от любов, без да чакат нито слава, нито богатство, нито власт и пр., те са вече сродни, близки, вътрешно свързани с това Всемирно Братство.

Всеки може да влезе във връзка с това Всемирно Братство, когато работи в духа на техния идеал. Тогаз той живо ще почувства не само вътрешна връзка с това Братство, но и неговата вътрешна подкрепа, ще почувства зад себе си като тил тяхната сила, тяхната помощ, знания. Той няма да бъде сам в своята работа. Когато човек работи за великия идеал, който въодушевява това Братство, той вече вътрешно е в тяхната система и на всяка крачка в живота си ще чувства тяхното съдействие и готовност да подготвят и подобрят условията и резултатите от неговата работа. Когато той работи в този дух, те са с него. И радостта, която ще усеща в такава дейност, ще показва, че той е вече във вътрешна връзка с тия напреднали същества, че възприема част от тяхната радост.

Всеки слънчев лъч, всяка дъждовна капка, всяко облаче, всеки планински връх, всяко цвете ни напомня за великата им дейност, която стои зад всички форми и явления. Зад цялата тая картина, която виждаме около нас, седи разумната дейност на тия същества. И благодарение на голямото им знание и сила, те винаги постъпват по най-разумния и най-сигурния начин за постигане на своите цели.

Работата на това Всемирно Братство буди благоговение у всеки, който вникне в характера на дейността им. Те работят в тишината, в мълчание, не претендирайки нищо за себе си, нито име, нито власт. И при всичките възпитателни методи, които употребяват, при всичката помощ, която дават, те оставят пак отворени възможностите за свободна проява на съвременния човек в областта, в която той може да твори и да се прояви активно, със собствена инициатива. Всемирното Братство по този начин прилича на градинаря, който не ограничава естеството на растението, което отглежда, и само му създава благоприятни условия, добра почва, влага, топлина и пр. и му предоставя то да прояви свободно своята природа. И тъй, всемирното Братство не предписва свои произволни методи, свои граници и пр., а само подпомага оня естествен развой на силите, вложени в човешката душа.

Мощните сили, с които това Братство разполага, са грамадни. Това са всички гении, които са надраснали личния живот и са влезли във възвишения живот на служенето, който живот единствено е източник на най-високите радости в живота и го осмисля. Силата им произлиза от това, че знаят езика на природата, и вследствие на това тя им отваря своите съкровищници.

Когато погледнем на живота с такова разбиране, виждаме, че изобщо еволюцията, всяко повдигане, се дължи на помощта на по-горните към по-долните. В цялата Вселена констатираме следното: по-силните, по-горните, по-знаещите помагат на по-долните. Взаимопомощта и служенето са главният фактор за напредъка. И именно на туй се дължи тая красота, която виждаме в целокупната природа. Това не е вече мъртва машина, а е нещо живо и разумно.

Ако проследим историята на човечеството и последователното основаване, цъфтеж и смяна на културите, ще видим навсякъде доказателства, следи за съществуването на тия Велики Гении на човечеството, за тяхното благородно влияние. Притежавайки грамадни знания и знаейки посоката на развитието на човечеството, те винаги са се притичвали на помощ при основаване на нови култури и техния по-нататъшен живот чрез изпращане клонове в разните части на света. В Индия те са оставили повече философска наука, в Египет – повече научни данни.

След местенето на своето огнище от Египет, те продължават да подкрепят тая страна чрез своя клон. В заоряването на всяка култура винаги ще видим тяхната разумна и всестранна помощ.

Всемирното Братство изпраща три клона в разните култури.

Можем исторически да проследим дейността на тия три клона.

Първият клон е имал за цел да подготви условия за християнството; да подготви съзнанието на човечеството за християнството. Вторият клон е имал за мисия да внесе християнството в света. А третият клон е имал за цел да реализира божественото учение (християнството).

Първият клон на разните култури носи разни имена; той най-първо работи в Египет; там членовете на тоя клон се наричат херметисти; после те работят в Персия – това са маздеистите. После работят в Асирия и Вавилон. После простират своята дейност и в Гърция: там се наричат орфеисти.

Вторият клон от Индия отива в Египет и оттам в Палестина. После оттам той простира своята дейност в Рим, Англия, Германия, Франция и пр.

Третият клон най-първо работи в Индия, после в Египет, Сирия, Мала Азия и след това в България и туря основата на Богомилското движение. По-после богомилството пренася тая вълна, своите идеи на Запад и създава движението на розенкройцерите, илюминатите, мартинистите и пр.

Клоновете на Всемирното Братство са давали мощен тласък на дадена култура чрез разцъфтяването на философията, науката, поезията, музиката, архитектурата, живописата, чрез разпространение на възвишени идеи за култивиране на индивидуални и социални добродетели. Разбира се, Всемирното Братство е могло да действа в дадена култура само в известни рамки, според степента на съзнанието и според способността ѝ да възприема и оплодотвори в живота известни възвишени подтици. Чрез даване на нови импулси и идеи то е действало за постепенното разширение на човешкото съзнание. Те са работили в две направления: от една страна, чрез своята дейност направо са внасяли в обществото нови творчески идеи и импулси, и от друга страна, чрез поставяне на поети, художници, музиканти, учени, философи, общественици, държавници в контакт с новите идеи, те са ги вдъхновявали да творят в нов дух, в ново направление. И наистина, ако проследим историята, ще видим, че множество най-видни идеалисти в изкуството, науката, обществения живот и пр. са били пряко или косвено свързани с някое движение, което произхожда от Всемирното Братство. Но по някой път не е било необходимо тези поети, философи и пр. да влязат в пряка връзка с тия движения; понякога е било достатъчно те да бъдат по-готови, по-чутки души, за да възприемат известни нови идеи, които са се носели из въздуха, тъй да се каже, благодарение на дейността на тия мистични братства.

Тия три клона идат от едно по-високо място. Тия, които ръководят тия три клона, са посветени..

...Третият клон

След внасянето на християнството в света оставаше да се помисли за реализирането на божественото учение (християнството), търсене на методи, пътища за реализиране на тая нова култура на Земята, на онзи хармоничен живот, който е в съгласие с великите природни, божествени закони и който дава условия за всеобщ мир и братство и условия за разцъфтяването на всички красиви божествени заложи, които се крият в човешката душа.

Тогаз Всемирното Братство прати нова вълна в света, прати богомилството в България (10 век), като се имало предвид оттам тая вълна да се разпространи навсякъде. Защо била избрана именно България, ще видим по-нататък. Това беше третият клон. Можем да го наречем богомилски. Той се явил в България, за да подготви съзнанието за културата на Шестата раса, която ще представлява реализиране на принципа на Любовта. Третият клон имал за мисия да свърже старата епоха с новата, която иде (Шестата раса).

И тъй, богомилството е една от струите, пратени от Всемирното Братство. То не е случайно движение, а е във връзка с подготвянето на Новата култура. Богомилството има окултен произход. Трябваше да се освободи човешката мисъл от всички вериги и тъй да се подготви да приеме съзнателно новите идеи за братство и свобода.

Значи богомилското движение не е откъснато явление в българската история, а е свързано с великия възходящ път на целокупното човечество. Като се сравни по значение с всички ония културни вълни в миналото, които са създавали цели епохи, то правилно ще бъде преценено и ще заеме подобаващо място в българската история и в общочовешката култура.

Идеи и живот на богомилите... Действието на богомилската вълна... Новите насоки на човешкия дух

...Човешкото съзнание се събужда днес в по-горно поле и нови идеи, нова светлина проблясва в човешката душа. Нова вълна залива човечеството и разкрива ново разбиране на живота и нови методи за работа. Тоя духовен подем, който се забелязва напоследък в света, иде от един и същ център. Засилването на свободните духовни течения днес показва, че се изявяват нови страни на човешкото естество. Всемирното Братство и сега нежно подкрепя със своето съдействие новите сили, които се събуждат в човешката душа по законите на развитието. Те подпомагат тоя естествен процес. Те работят навсякъде. Насърчават, подтикват, съдействат на добрите начинания, стремежи и копнежи, вдъхновяват, вливат нови идеи в готовите души, във философи, учени, поети, музиканти, художници, общественици и пр. И когато срещнеш такъв член на Всемирното Братство, ти можеш да говориш с него, без да знаеш, че той е от Всемирното Братство. Обаче по едно нещо можеш да го познаеш: като влезеш в контакт с него, ще почувстваш три неща: живот, светлина и свобода!

...Всемирното Братство е пазител на Висшето Знание. То носи факела на Светлината, чрез който осветлява вековете...

...Когато хвърлим поглед върху мисията и дейността на Всемирното Братство, върху великия оня план, по който то работи през вековете..., тогаз ние оставаме очаровани от величието на тоя план! Културите се ръководят от напредналите братя на човечеството. Ако изучим историята, ще видим величието на тяхното дело. Те прилагат великия Божествен Принцип, върху който се крепи цялото битие: "Силният служи на слабия"! Тоя закон може да се изрази и така: "Закон за любовта и жертвата"!...

(Публикувано в том I-1997 на сп. "Български писмена – Les lettres bulgares")